

Hoe Trump Groenland wil inlijven en Europa dat moet voorkomen

Bernard ter Haar, maart 2025

Trump's woorden serieus nemen

Hij heeft het nu al heel vaak gezegd. Voordat hij werd geïnaugureerd, bij zijn inauguratie opnieuw, in zijn eerste toespraak voor het Amerikaanse Congres en ook recent bij het bezoek van NAVO-chef Rutte. De VS moeten Groenland gaan bezitten, want dat is goed voor de nationale veiligheid van de VS. De les van de afgelopen periode is dat je Trump's woorden maar beter serieus kunt nemen, hoe absurd ze in de internationale rechtsorde waarin wij denken ook klinken. Trump heeft al bewezen niets te hebben met die rechtsorde, en ook geen enkel moreel besef te hebben ten aanzien van zelfbeschikking en individueel menselijke waardigheid. En niet alleen serieus nemen, maar Europa zal er ook een actieve houding op moeten bepalen. Om nog op tijd te zijn zal dat op termijn van weken moeten gebeuren. De situatie is onvergelijkbaar, maar de urgentie is misschien wel even groot als in 2008, toen de Amerikanen met het niet redden van Lehman Brothers hun kredietcrisis lieten uitwaaien over de wereld, en er in een paar weken gezamenlijk door de Europese overheden reddingsplannen voor de financiële sector moesten worden opgezet.

Het denkbare stappenplan om Groenland binnen te halen

De cruciale vraag is nu hoe Trump zijn doel wil gaan halen. Ik kan me voorstellen dat hij zelf te chaotisch is om hiervoor een goede strategie te ontwikkelen, maar hij heeft genoeg mensen om hem heen met hetzelfde morele besef die hem van zo'n strategie kunnen voorzien. Het lijkt niet zo heel moeilijk is om een beeld te krijgen van de benodigde onderdelen van zo'n strategieplan. De eerste stap is het vervangen van de internationale rechtsorde door een nieuwe wereldorde. Dat kan worden bereikt door de wereld te laten zien dat alleen de grote machten in deze wereld de dienst uitmaken, en onderling bepalen hoe zij met hun directe omgevingen om kunnen en mogen gaan. De huidige situatie ten aanzien van Oekraïne biedt daarvoor de ideale gelegenheid. Trump levert Oekraïne uit aan Rusland. Misschien niet helemaal en in één keer, maar voor iedereen moet worden gedemonstreerd dat Oekraïne vanaf binnenkort tot de Russische invloedssfeer gerekend moet worden. Dat versterkt zijn persoonlijke band met Rusland, ofwel zijn financiële banden met dat land, die al vele decennia van essentieel belang zijn geweest voor het behoud van Trump's fortuin. Er is geen enkele indicatie om te denken dat Trump het anders wil. Hij verzwakt doelbewust de militaire kracht van Oekraïne, en zegt dat het logisch is dat Rusland hier meteen gebruik van maakt. Een paar schijnbewegingen die iets van objectiviteit tussen Rusland en Oekraïne moeten uitstralen zullen het einddoel niet laten verschuiven.

Maar deze demonstratie van de nieuwe wereldorde is nog niet genoeg. De VS zit in de NAVO, waarbinnen het heel ongemakkelijk is om elkaars land toe te eigenen. Een NAVO besluit om Groenland over te hevelen van Denemarken naar de VS lijkt me heel onwaarschijnlijk, ook al zal Trump dat misschien nog wel gaan proberen. Stap twee van het strategisch plan zal dus zijn dat de VS uit de NAVO stappen. Ook dat hoeft niet heel lang te wachten. Er is immers over enkele maanden een NAVO Top, wat vast een goede gelegenheid biedt om zodanig ruzie te maken dat het al bijna logisch lijkt dat de VS uit de NAVO stapt, of in elk geval de huidige doctrines tot een wassen neus heeft bestempeld. Ook hier lijkt het naïef te denken dat dit niet kan gebeuren. Zowel Trump als Vance hebben duidelijk genoeg gemaakt dat zij niets geven om het partnerschap met de leden van de NAVO. Premier Trudeau kan hierover meepraten. Zijn appel op het decennialange intensieve partnerschap tussen de VS en Canada kon een zinloze handelsoorlog niet voorkomen.

De derde stap is dan om Groenland ook echt over te nemen. Voor Trump moet dat een peulenschilletje lijken. Veel inwoners heeft Groenland niet, en de VS heeft er al een militaire basis. Het is niet veel ingewikkelder dan met een paar voertuigen richting de regeringsgebouwen te rijden. De vraag is wat Trump van plan is met de Groenlandse bevolking. Hij kan proberen ze met ogenschijnlijk veel geld te paaien om passief te blijven. Hij heeft vast weinig behoefte aan een bevolking die zich langdurig verzet, boven en/of ondergronds. Voor Gaza en de Palestijnen had Trump al een oplossing: allemaal het land uit. Er zijn aanzienlijk minder Groenlanders dan Palestijnen in Gaza, dus dat kan in Trump's ogen best een aantrekkelijke optie zijn. Je kunt het je niet voorstellen, maar als je al Trump's woorden en daden serieus neemt, past het er goed in. Je hoort het hem al uitleggen: "Het leven in Groenland is moeilijk. Ik bied veel betere

leefomstandigheden. Daar moet iedereen dankbaar voor zijn.” Met voor de Inuits misschien een aantal kampen binnen Groenland.

Europa als dwarsligger

In al deze drie stappen is Europa de te voorziene dwarsligger. Europa moet in Trumps strategie dus zo klein en machteloos mogelijk gehouden worden. Maar een eensgezind Europa is niet klein en machteloos. Het is daarom ook aan Europa om de internationale rechtsorde zoveel mogelijk te beschermen door Trumps stappenplan effectief te verijdelen. Dat begint bij het herkennen van de noodzaak tot deze verijdeling. De Europese regeringsleiders hebben ongetwijfeld voldoende informatie van hun geheime diensten om te weten dat de situatie van de internationale rechtsorde zorgwekkend en urgent is. Onze premier Schoof heeft de kennis omtrent de banden tussen Trump en Rusland uit eerste hand toen hij nog chef AIVD was. Verijdeling begint bij stap 1. Aan zowel Trump als Poetin moet helder gemaakt worden dat de uitlevering van Oekraïne niet gaat gebeuren. Europese militaire steun zolang als nodig is kan en moet dat voorkomen. Vooral voor Poetin moet duidelijk worden dat hij met Trump geen relevante zaken kan doen. Dat vraagt wel een krachtige militaire samenwerking in Europa, die onafhankelijk van de VS kan opereren. En eigenlijk wordt dat ook wel eens tijd.

Europa moet qua defensie eigen broek ophouden

Het beeld uit de vorige eeuw van de VS als redder van Europa past niet meer in deze eeuw. De VS moest destijds de onderlinge strijd van de grote Europese landen beslechten. Inmiddels heeft de Europese Unie de landen zover aan elkaar geklonken dat de vijand van Europa niet meer in eigen huis gezocht hoeft te worden. Met het welvaartsniveau dat daar bij hoort is het ook raar dat Europa de eigen verdediging niet zelf in onafhankelijkheid kan organiseren. Maar politiek is het wel verklaarbaar dat het tot op heden niet werd gerealiseerd. Het maatschappelijk draagvlak werd niet gecreëerd, en de VS deed weinig pogingen om Europa tot een onafhankelijke militaire positie te bewegen. Daar lagen ook economische belangen van het militair-industriële complex achter. De huidige crisissituatie maakt dat er inmiddels een maatschappelijk draagvlak voor een gezamenlijke defensie is ontstaan dat een half jaar geleden nog ondenkbaar was.

Het uitstappen uit de NAVO door de VS valt op zich moeilijk tegen te houden. Maar dat kan wel gepaard gaan met een krachtige verklaring van alle andere NAVO leden dat zij elkaar niet los zullen laten. Samen met de getoonde daadkracht rond Oekraïne maakt dat de inname van Groenland door Trump een heel riskant avontuur waar het Amerikaanse volk geen behoefte aan zal hebben en hij vermoedelijk ook niet aan zal durven. Het kan daarbij helpen als de NAVO landen bij het uitstappen van de VS meteen aankondigen een NAVO unit op Groenland te zullen inrichten.

In crisistijd is Europa het effectiefst

Al met al, Trump uit zijn destructieve spoor trekken kan, maar vraagt een enorme politieke daadkracht van de Europese landen en hun bondgenoten. Onder hoogspanning hebben ze eerder laten zien dat zo'n daadkracht echt geleverd kan worden.